

fat. 27/5 - 68

36

LISÄYS T. JA P. MIETTISEN V:N 1966 SODANKYLÄN LOKANLOMAN

ASUINPAIKAN KAIVAUSKERTOMUKSEEN V. 1967.

Pitäjä: Sodankylä
Kylä: Lokka
Talo: Manninen
Omistaja: Kemijoki Oy.

Löydöt: KM 17476:1-92

Liitteet:

Valokuvat 1-3

Filmit 33534-6

Karttaliitteet 1-3, 8

Ks. myös taloudellinen kartta 3741, allaskartta 18 b

Ks. T. ja P. Miettisen inventointikertomusta Sodankylän Lokan allas-
alueesta v:lta 1966 top. arkistossa.

Ks. T. ja P. Miettisen Sodankylän Lokanloman kaivauskertomusta v:lta
1966 top. arkistossa.

V. 1966 suorittivat allekirjoittaneet Lokan allasalueen inventoinnin yhteydessä 72 m²:n laajuisen kaivauksen Luiron varrella sijaitsevan Lokanloman asuinpaikalla. (ks. paikan sijainnin ja maaston kuvausta v:n 66 kaivauskertomuksessa). Koska seuraavana kesänä lähtiessämme heinäkuun alussa inventoimaan Porttipahdan allasaluetta ei Luiron oltu vielä suljettu, saatoimme jatkaa vielä alueen kaivamista, mikä edellisen kesän löytöjen perusteella näytti hyödylliseltä. Kaivaus aloitettiin 10/7, apulaisina opettajakokelas Marja-Liisa Seppänen ja koulul. Maila Tuominen, ja se jouduttiin päättämään 17/7 Luiron sulkemisen aiheuttaman vedenpaisumuksen johdosta - viimeisinä päivinä kaivettiin kilpajuoksussa vedennousun kanssa. Kaivausalueen laajuudeksi ehti tulla 55 m².

Kaivaus

Kaivauksessa laajennettiin edellisen vuoden kaivausaluetta pituussuunnassa sekä itään että länteen törmän tasaista lakea pitkin. (ks. yleiskartta, liite 1, valok. 1-2). Ensin kaivettiin kaivausalue 2:n jatkeeksi 5 ruu-

tua AI4-5, AII4-5 ja AIII5, jotka ulottuivat törmän länsireunaan saakka. Kaivausalue 2:n lounaisreunaan jäänyt "lovi" täytettiin kaivamalla ruutu B6 ja puolikas A6. Sitten siirryttiin kaivausalue 1:n itäpuolelle, jossa ehdittiin kaivaa ennen vedenpaisumusta ruudut F4, G4 ja 1/4 ruutu H4 - nämä ruudut kaivettiin puista huolimatta keramiikan löytymisen toivossa - ruutu G6 ja pitkä rivi ruutuja 5:n korkeudella, ruudut G, H, I, J, joilla selvitetettiin asuinpaikan itäreuna.

Kaivausta ei tehty kerroksissa ajansäästön vuoksi ja myös siksi, että v:n 66 kaivauksen tasokartoista selviää hyvin asuinpaikan geologinen ja arkeologinen stratigrafia, joka kertautui uudessakin kaivauksessa. Ainostaan löydöt ja suurimmat läiskät ja hiiliesiintymät piirrettiin karttaan - pintavaahtaus on liitetty v:n 66 pintakartta O:aan ja läiskät ja löydöt pinta- ja löytökartta 1:een (ks. liitteet 2 ja 3). Yleiskarttaan, liite 1:een, on piirretty v:n 67 kaivaus punaisella.

Tulisijat ja maaläiskät

Kaivausalue 2:n länsipuolella ruudussa AIII4 oli maan pinnassa n.70 cm:n laajuinen loiva kuoppa, jonka alla oli muutama kivi ja hiilistä hiekkaa, josta löytyi palaneen luun siruja - esiintymän pohja oli n.40 cm:n syvyydessä. Tässä oli siis kysymyksessä samanlainen tapaus kuin v:n 66 kaivauksessa liesien A, B, ja C kohdalla, joskin vähäisempänä.

Kaivausalue 2:n länsipuolella ruutujen A6 ja B6 rajalla oli n.40 cm:n laajuinen ohut hiililäiskä.

Kaivausalue 1:n itäpuolella ruudussa G6 oli edellisen kokoinen hiililäiskä ja sen reunassa kaksi kiweä. Heti niiden pohjoispuolella ruudunsa G5 puolella oli hiililäiskää kaksi kertaa laajempi punaisen maan alue.

Ruudussa H5 oli edellensä suunnilleen saman kokoinen ohut hiililäiskä, jonka ympärillä oli laaja yli puolentoista metrin pituinen punaisen maan alue, joka ulottui ruutuihin G5 ja G4 saakka.

Ruudussa G4 oli kolme vajaan puolen metrin laajuista hiililäiskää, joita yhdisti punaisen hiekan alue.

Vuosien 66 ja 67 kaivausten tulenpitoaikoja kokonaisuutena tarkastellen näyttää siltä, että kaivetun alueen keskivaiheilla ovat olleet varsinaiset tulisijat ja niiden ympärillä vain pienempiä satunnaisia tulenpitojälkiä.

Löydöt

Eniten kvartseja löytyi kuten v:n 66 kaivauksenkin yhteydessä tulenpito-

paikkojen ympäriltä ja niiden esiintymisalue ulottui useimmiten yhtä syvälle kuin tulisijakin. Ruudussa AII4 sijaitsevan tulisijan kaakkoispuolella oli rikas kvartsiesiintymä, samoin ruutujen A6 ja B6 rajalla olevan hiililäiskän ympärillä, jossa oli myös muutamia pii-iskoksia - sellaisia löytyi myös hiukan muualtakin. Ruuduissa H5 ja G6 sijaitsevien hiililäiskien välillä oli rikas kvartsiesiintymä, samoin ruudussa G4.

Kaivausalue 2:n länsipuolella näytti kvartsien esiintymisalue jatkuvan v:n 67 kaivausalueen ulkopuolellekin - ruudussa AIII5 oli vielä kvartseja - mutta kaivausalue 1:n itäpuolelle tehdyn kaivauksen viimeinen itäisin ruutu oli jo täysin tyhjä.

Asuinpaiklata löytyi kuten edellisenäkin vuonna keramiikkaa mutta tällä kertaa enemmän, 8 palaa (17476:52), jotka olivat vuolukivisekoitteisia ja erosivat siten v:n 66 asbestisekoitteisesta keramiikasta. Palaset löytyivät ruudusta G5 heti turpeen alta samoin kuin v:n 66 keramiikkakin, n.4 m itään siitä.

Ainoa liuske-esine, joka löytyi, oli ruudusta F4 löytynyt reijällinen hioinkivi (17476:35), joka tuli näkyvälle n.10 cm:n syvyydessä.

Ruudussa H5 oli keltaisessa hiekassa "tasku", jossa oli kourallinen keskim. n.4 mm:n kokoisia pyöreäksi hioutuneita kvartsimurusia - niistä otettiin näyte (17476:83),

Ruudusta AI4 löytyi pyöreä lyijyluoti (17476:16).

Loppusanat

Asuinpaikka voidaan v:n 67 kaivauksen johdosta tulleen melko täydellisesti tutkituksi - lisäkaivaus oli todella tarpeellinen. Ainoa "laskuvirhe" on ehkä päässyt tapahtumaan v:n 66 koeojan kohdalla, joka kaivettiin pääkaivausalueesta parikymmentä metriä itään. Viimeisenä päivänä ennen Loman hukkumista satuimme nimittäin vilkaisemaan koeojan edellisessä hiekkakasoja ja simiimme kävi kuin kävikin sateitten esiinhuuhtomana koeojan keskivaiheilla 3 pientä kvartsikaavinta (17476:89-91). Koeoja oli kaivettu kaivausten viimeisenä, jäätävän kylmänä päivänä, mikä selittänee kaivajien huolimattomuuden. Uutta kaivausta ei enää ehtinyt avata ja voi vain lohduttautua sillä, ettei ko. alueella ollut tulisijoista todistavia painanteita ja näin ollen siinä tuskin meni paljoakaan löytöjä hukkaan ja jos menikin, niin vain kvartseja.

Veden karkoitettua meidät Loman kaivausalueelta kaivoimme vielä Turvasen kummulla Mannisen saunasta n.35 m itään oleveista kuopista toisen, etelänpuoleisen (ks. liite 8). N. puoli metriä syvän, n.1.2 m:n laajuisen

kuopan, jonka seinät ja pohja oli vuorattu isohkoilla kivillä, pohjalla kivien alla oli ohut hiilikerros, ja sen alla puhdas keltainen hiekka (vakok.3). Myös toisen kuopan rakenne oli samanlainen. Kuoppien arvoitus ei siis vielääkään ratkennut. Jos kysymyksessä olisi jonkinlainen saiho, kuten v.66 arvelimme, olisi merkillistä, miksi hiiltä on kuopan pohjalla.

Helsingissä 19.5.68

Timo Miettinen
Pekka Miettinen

Sodanbylän Lobanloman kaivaus.

T. ja R. Miettinen 1967.

Valok. 1

Filmi 33534

Kaivausalue l:n itäpuolta
kivettään tilpaa vedennousun
kanssa.

Kuva idästä.

Valok. 2

Filmi 33535

Lutina on vallannut jo melkein
koko kaivausalueen.

Metsä on panturoitua pois Lor-
kan bylän, padolle saakka.

Kuva lännestä.

Valok. 3

Filmi 33536

Turvasen bummulla, Maanisen
saunan Jabana sijaitseva
"saiho" purettuna.

Kuva luoteesta.

Liite 8

T. P. Miettinen 1967

Sodankylä, Lokka

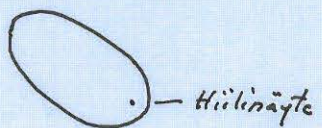
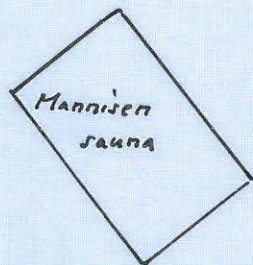
Lokanloma, Manninen

1:200

1 cm = 2 m

Jätkökoillisessa viettävää hiikkapohjaista rönnettä

Kuoppa, joka
kaevettiin →

